

Het Landelijk JGZ Corona Adviesteam

Begin maart ging ook Nederland vanwege het coronavirus steeds meer op slot, van hygiënemaatregelen en geen-handen-schudden tot het dichtgaan van de scholen. De JGZ-werkzaamheden werden een halt toegeroepen, niet alleen vanwege 'social distancing', maar ook omdat veel JGZ-medewerkers werden ingezet op de afdeling infectieziekten. Terwijl de politiek druk bezig was met het opschalen van het aantal IC-bedden, zagen we toe hoe de JGZ 'on hold' werd gezet. We vreesden veel 'collateral damage' en wilden een verscherpte (politieke) blik op preventie.

Het NCJ vond het belangrijk om met alle landelijke partijen goed en snel te gaan schakelen. Niet alleen om aandacht te vragen voor het belang van de preventie JGZ (juist tijdens deze corona-pandemie met extra druk op jeugdigen, ouders en gezinnen), maar ook om vragen en signalen van jeugdartsen, -verpleegkundigen en staf en managers te beantwoorden (wat kan en mag nog wel, wat niet?). En om de RIVM-richtlijnen die elkaar in rap tempo opvolgden te vertalen naar wat dat betekent voor het werk van de JGZ. Het NCJ riep brancheverenigingen ActiZ Jeugd, GGD GHOR Nederland en de beroepsverenigingen AJN en V&VN bij elkaar. Diezelfde week nog werd gestart met een dagelijks digitaal Zoom-overleg, waarbij ook al snel een collega vanuit het College Perinatale Zorg (CPZ) aansloot om zorg te kunnen dragen voor een optimale afstemming tussen de geboortezorgketen en de JGZ. Er ontstond niet alleen op 'uitvoerend' niveau een landelijk adviesteam, ook ontstond er een overleg voor JGZ-directeuren en JGZ-bestuurders. En al deze groepen stonden in nauw contact met elkaar, en de lijntjes met het RIVM en landelijke samenwerkingspartners (zoals jeugdartsen, het onderwijs en BOINK) waren kort. Een [NCJ themadossier 'coronavirus'](#) was eerder al opgezet en werd uitgeroepen tot hét kanaal om te communiceren met JGZ-professionals, terwijl GGD Kennisnet voor managers het kanaal werd. Ook werd een speciaal mailadres aangemaakt voor directe vragen en beantwoording.

Om corona beleidsadviezen op landelijk niveau te genereren, is afstemming nodig op uitvoerend, beleidsmatig en bestuurlijk niveau, zodat de JGZ als één sector naar buiten kan treden. Maar iets samen doen gaat altijd langzamer dan iets alleen bedenken. En dat hebben we vooral in de eerste weken gemerkt. Het duurde (wat ons betreft te) lang voordat we het eerste beleidsadvies geformuleerd hadden en we weten dat hierover 'gemor' was vanuit de praktijk. Het duurde lang omdat we er in de JGZ aan gewend zijn naar consensus te streven, wat veel wikken en wegen en 'pingpongen' vraagt. Ook hadden we in begin veel moeite om onderdelen van de JGZ-uitvoer los te laten. Het vraagt veel nuance om te laten zien dat je niet zomaar kunt beknibben op de JGZ en om tegelijkertijd mee te denken over minder JGZ in deze bijzondere situatie. Een balans zoeken in waarom aan het begin van de crisis of bij breed testen te verdedigen is dat in bepaalde situaties bepaalde JGZ niet geleverd hoeft te worden, maar dat het niet verantwoord is om dat op de langere termijn te blijven doen. Laatst verwoordde iemand de gevolgen van de preventieparadox heel mooi: *"Preventie en politiek is als water en vet, het mengt niet zo lekker."* Bovendien beseften we dat deze pandemie een enorm volksgezondheidsprobleem is, waarbij in de bestrijding de JGZ een belangrijke rol speelt. Deze pandemie laat juist zien hoe belangrijk preventie is.

Bij het opstellen van landelijke beleidsadviezen is het belangrijk samen te werken met de uitvoerende JGZ-professionals. Maar hoe bereiken we hen? AJN en V&VN zetten hun contacten met hun actieve leden in. Gelukkig waren er ook veel professionals die zelf contact met ons team zochten en bereid waren te ondersteunen. Daarnaast zijn we het ook zelf gaan regelen door hen op te roepen met ons mee te denken. Het NCJ startte met JGZLive!, het online actualiteitenprogramma voor JGZ-managers, staf- en beleidsmensen en professionals met wekelijks interessante gasten, actuele thema's en inspirerende gespreksonderwerpen. Dat bleek

in deze crisistijd een heel efficiënte en treffende manier om snel te schakelen tussen praktijk en beleid.

Wat nemen we nu mee uit deze coronatijd? We weten nu dat het kan, dat partijen in de JGZ- en geboortezorgsector op alle niveaus snel kunnen schakelen, waardoor praktijk en beleid snel samengebracht kunnen worden en er beleidsadviezen kunnen worden geformuleerd. Belangrijk om dit vast te houden en te continueren. We weten ook dat het heel belangrijk is dit samen met beleid en uitvoering te doen. Alleen als we weten wat er leeft en speelt, kunnen we adviseren op wat er ook echt toe doet. Daardoor wordt het mogelijk om gezaghebbend te spreken namens alle partijen. Hierdoor kunnen we samen sterk staan, als JGZ-sector, nu en in de toekomst.

**Yvonne Vanneste, Tinneke Beirens, Jacqueline de Vries, Elle Struijf, Karin Boode, Marlies
Buurman**